

FINANCOVÁNÍ SPORTU JAKO VEŘEJNÉHO STATKU

Jaroslava DITTRICHOVÁ

Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu

jaroslava.dittrichová@uhk.cz

Abstract / Abstrakt

Sport is a dynamic and fast-growing sector with an underestimated macro-economic impact, and can contribute to the Lisbon objectives of growth and job creation. It can serve as a tool for local and regional development, urban regeneration or rural development.

Sport has synergies with tourism and can stimulate the upgrading of infrastructure and the emergence of new partnerships for financing sport and leisure facilities. On the other hand, notwithstanding the overall economic importance of sport, the majority of sporting activities takes place in non-profit structures, many of which depend on public support to provide access to sporting activities to all citizens.

The public support of European Union or countries and municipalities is very important. The White Paper on Sport contains a number of proposed actions to be implemented or supported by the Commission of the European Communities. These actions are brought Action Plan, named after Pierre de Coubertin.

The Czech sport and physical education have triple financing: capital and reserves of sport clubs, government grant and revenues from betting games, number lotteries, and instant lotteries Sazka, a.s.

The sport clubs have not finance for sport activities.

Thanks to the public budget funding makes its way into the physical education and sport of children and people. This financial assistance is important.

Keywords / Klíčové slová: *financing, local development, regional disparities, sport, non-profit structures, White Paper on Sport*

1. SPORT JAKO VEŘEJNÝ STATEK A REGIONÁLNÍ DISPARITY

Sport, je v České republice v rámci zákona č. 115/2001 Sb., §1, o podpoře sportu, označován za veřejně prospěšnou činnost. „Podle toho, kdo je hlavním nositelem nákladů, jež souvisí s provozováním určitého druhu sportu, rozlišuje se sport jako: čistý veřejný statek, smíšený veřejný statek a privátní statek“ [3].

Jako veřejný statek splňuje podmínky nevylučitelnosti ze spotřeby (cykloturistika ve volné krajině), nedělitelnost ve spotřebě, nulové mezní náklady na další spotřebu. Pozitivní externality jsou přínosem ekonomickým a společenským.

Jako smíšený statek ho zařadíme, jestliže pro poskytnutí optimální kvality se vybírá určitý poplatek (členské příspěvky sportovního klubu).

Soukromým statkem se stává, pokud se spotřebitel nechce podřídít některým omezením ve spotřebě (např. vybudování soukromého tenisového dvorce).

Nabídka sportu vytváří velký počet různorodých subjektů, privátních i soukromých. Podpora je realizována dvěma základními způsoby: institucionálně (prostřednictvím specializovaných subjektů) a finančně, buď přímo, podporou subjektů nabízejících produkty sportu přidělením dotace, grantu, atd., nebo nepřímo, např. daňovou politikou.

Tento dokument byl vytvořen v části projektu „Management pro řešení regionálních disparit“ (WD-48-07-1), který je součástí programu Ministerstva pro místní rozvoj České republiky „Výzkum pro řešení regionálních disparit“ (podprogram PP1-„Podpora regionálního rozvoje“). Je zaměřen na výzkum příčin vzniku disparit a na vytvoření předpokladů k jejich prevenci a řešení, resp. potlačení a odstraňování. Řešení projektu započalo v dubnu 2007 a potrvá do prosince 2011. Vychází ze základní teze, že vedle objektivních příčin vzniku disparit se na jejich existenci podílejí i neadekvátní, často pozdní a ne zcela kvalifikované reakce subjektů (tj. lidí, institucí a úřadů), které je mohou, respektive mají řešit, zvládat, minimalizovat jejich vliv a popřípadě je zcela eliminovat.

Příčiny diferencí můžeme zjednodušeně identifikovat následovně: historické, přírodní a dispoziční, dopravně komunikační, sociální struktura, systém vzdělávací soustavy, přítomnost vojenských útvarů a ostatní [3].

Konkrétní výzkumné práce jsou zaměřeny na Královéhradecký a Pardubický kraj. Východiskem řešení je porovnání jejich celkové úrovně hospodářského a sociálního vývoje a ekologické situace s ostatními kraji v České republice. Navazuje na výzkumný projekt „Zvýšení kvality managementu obcí do pěti tisíc obyvatel“, realizovaného v letech 2005-2007, jenž byl také součástí programu Ministerstva pro místní rozvoj České republiky nazvaného „Výzkum pro potřeby regionů“ [4].

2. EKONOMICKÉ HODNOCENÍ SPORTU

Sport je činnost, která všeobecně přispívá ke kultivaci lidského potenciálu, a to jak po stránce fyzické, tak po stránce psychické (duchovní) [5]. Přiměřená pohybová aktivita patří k základním a určujícím faktorům ovlivňujícím zdraví a délku lidského života, kterou není možno jiným způsobem kompenzovat. Vzhledem ke stálému snižování přirozené fyzické zátěže u všech věkových skupin občanů je proto funkce tělovýchovy a sportu v současné době v jejich životě nezastupitelná. Jako nejrozšířenější ze všech sociálních aktivit přispívá tělovýchova a sport ke vzniku demokratických sdružení občanů, vede je k aktivitě, toleranci, respektu a spolupráci.

Aktivní způsob života zejména v tělovýchovné a sportovní oblasti patří mezi nejdůležitější a nejefektivnější součásti prevence dětí a mládeže (drogové závislosti, alkoholismu, kriminality a dalších negativních sociálních jevů). Mnohým občanům se zdravotním postižením napomáhá v jejich snaze úspěšně se vyrovnat s nejen s jejich handicapem, ale také s integrací do společnosti.

Sport a tělovýchova jsou přínosem pro ekonomiku regionu, bez významu není ani vliv sportovního průmyslu, služeb a organizací na počet pracovních příležitostí [2].

Sport a tělovýchova, zejména vrcholový sport, jsou ve světě v posledních letech výrazně ovlivňovány komercializací, která souvisí s odměňováním účasti a výkonů špičkových sportovců, jejich mediální prezentací a následnou popularitou slučovanou s propagací a reklamou nejrůznějších produktů a služeb. Příklady sportovců se stávají vzorem pro děti a mládež a ostatní populaci k aktivnímu tělesnému pohybu.

To je jeden z důvodů, který vede vlády vyspělých zemí k vypracování sportovní politiky, která je zaměřena na zvyšování účasti obyvatel na nejrůznějších pohybových a sportovních aktivitách. Nabídky k aktivní účasti jsou zajišťovány nejen prostřednictvím sportovních klubů, ale i na regionální a komunální úrovni, kdy se nižší orgány státní a veřejné správy stávají koordinátory těchto aktivit v rámci svého regionu. V souladu s těmito přístupy je formulována i Evropská charta sportu a Kodex sportovní etiky, jejichž principy respektuje většina vlád evropských zemí. Jedná se o doporučení vládám pro organizaci a rozvoj podpory sportu.

Usnesením vlády v roce 1999 byla schválena Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice a v rámci jejího naplňování byly následně schváleny další významné celostátní dokumenty: Národní program rozvoje sportu pro všechny a Zásady komplexního zabezpečení státní sportovní reprezentace včetně systému výchovy sportovních talentů. Dalším úkolem této celostátní koncepce bylo schválení Zákona č. 115/2001 Sb. o podpoře sportu (platný od 1. 4. 2001), který stanovil v § 5 úkoly krajům a v § 6 úkoly obcím. Podle tohoto zákona „obce v samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména:

- zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení,
- zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu “ [10].

3. EVROPSKÁ UNIE A BÍLÁ KNIHA O SPORTU

Sportem (definice zavedená Radou Evropy) jsou: „veškeré formy tělesné aktivity, které, provozovány příležitostně nebo organizovaně, usilují o vyjádření nebo vylepšení fyzické kondice a duševní pohody, utvoření společenských vztahů či dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních “ [1].

Sport představuje společenské a ekonomické aktivity rostoucího významu, jenž význačným způsobem přispívá k naplňování strategických cílů solidarity a prosperity, vytyčených Evropskou unií.

Nedostatek tělesné aktivity zvyšuje výskyt nadváhy, obezity a četných chronických onemocnění, jako jsou kardiovaskulární choroby a diabetes, které snižují kvalitu života, ohrožují život jednotlivců a zatěžují rozpočty zdravotnictví a hospodářství. Potenciál sportovního hnutí bývá ovšem často využit nedostatečně, a je proto nutné jej rozvíjet.

Občané, kteří se sportu pravidelně aktivně věnují, vytvářejí důležité hodnoty. Sport vede ke kolektivní spolupráci, rozvoji aktivního občanství, solidaritě, toleranci, smyslu pro fair play. Účast v týmu, dodržování pravidel hry, respekt vůči ostatním, solidarita

a disciplína, jakož i pořádání amatérských sportů v rámci neziskových klubů, to vede občany k aktivnímu občanství. Dobrovolnická práce ve sportovních organizacích skýtá mnoho příležitostí k neformálnímu vzdělávání, které je třeba vzít na vědomí a dále rozvíjet. Sport rovněž nabízí mladým lidem atraktivní možnosti zapojení se do společnosti a může je pomoci odvést od delikvence.

Sport ale čelí i hrozbám a překážkám, jako jsou komerční tlaky, bezohledné využívání mladých hráčů, doping, rasismus, násilí, korupce a praní špinavých peněz.

Regionální politika na národní úrovni má specifický charakter a je harmonizována s politikou EU formulovanou v jejích dokumentech [9].

V Evropské unii bere Komise na vědomí roli sportu v evropské společnosti. V Bílé knize o sportu (předložený dokument Komise evropských společenství a projednaný v Bruselu dne 11.7.2007) se snaží řešit otázky týkající se sportu s cílem poskytnout strategickou orientaci o úloze sportu v Evropě, o konkrétních problémech a snaze zviditelnit sport při tvorbě politik států a regionálních orgánů.

Tato činnost nezačíná od nuly, protože se na sport vztahuje *acquis communautaire* a evropské politiky mají v řadě oblastí na tuto aktivitu značný a narůstající vliv.

Důležitou roli sportu v evropské společnosti a jeho specifickou povahu uznalo v prosinci 2000 prohlášení Evropské rady („niceské prohlášení“). V prohlášení se zdůrazňuje, že přímou odpovědnost za správu sportovních záležitostí nesou sportovní organizace a členské státy, kde ústřední úlohu hrají sportovní federace. Ty mají za úkol organizovat a propagovat konkrétní sporty s náležitým ohledem na vnitrostátní právní předpisy a právní předpisy Společenství [1]. Současně se zde říká, že i když Společenství nemá v této oblasti přímé pravomoci, jednající na základě různých ustanovení Smlouvy, musí zohledňovat společenskou, výchovnou a kulturní funkci sportu, uznává zvláštní charakter této činnosti s cílem respektovat a posilovat etický kodex a solidaritu, jež jsou podstatné pro zachování společenské úlohy sportu. Také evropské instituce uznávají specifickou roli jeho přínosů v oblasti zdraví, výchovy, sociálního začlenění a kultury, kterou ve společnosti hraje, přičemž je založen na strukturách ve velké míře řízených dobrovolníky.

Evropský parlament v posledních letech sleduje problémy, kterým sport v Evropě čelí, a pravidelně se zabývá otázkami, které s tím souvisejí.

Bílá kniha se zaměřuje na společenskou roli sportu, jeho hospodářský rozměr a jeho organizaci v Evropě, jakož i na opatření, která budou následovat po této iniciativě. To vše je shrnuto v akčním plánu, pojmenovaném po Pierru de Coubertinovi.

4. SPOLEČENSKÁ ROLE SPORTU

Sport je oblastí lidské činnosti, která se těší velkému zájmu občanů, má schopnost je sdružovat a oslovovat, plní funkci výchovnou a společenskou a to bez ohledu na věk či sociální původ, upevňuje zdraví občanů, plní i funkci kulturní a rekreační. Velká část sportovních aktivit se odehrává v amatérských sdruženích, přičemž i profesionální sport přispívá k této úloze.

Komise navrhuje do konce roku 2008 vypracovat společně s členskými státy nové pokyny v oblasti tělesné aktivity, doporučuje na úrovni ministerstev jednotlivých států

posílit spolupráci mezi zdravotnictvím, výchovou a sportem v zájmu vymezení a naplnění ucelených strategií ke snížení nadváhy, obezity a jiných zdravotních rizik. V této souvislosti vybízí členské státy k tomu, aby přezkoumaly možnosti, jak prostřednictvím národních systémů vzdělávání a odborné přípravy, včetně vzdělávání učitelů, propagovat myšlenku aktivního života.

Sportovní organizace jsou vybízeny k aktivitám v rámci své činnosti s cílem upevnění zdraví, získání a udržení fyzické a duševní kondice občanů. Zdraví upevňující tělesné aktivity jsou základním kamenem v oblasti sportu a Komise se bude snažit tuto prioritu lépe zohlednit prostřednictvím finančních nástrojů, mezi něž patří: 7. rámcový program pro výzkum a technický rozvoj (aspekty zdraví v souvislosti se životním stylem), Program veřejného zdraví 2007–2013, Programy mládeže a občanství (spolupráce sportovních organizací, škol, občanské společnosti, rodičů a dalších partnerů na místní úrovni), Program celoživotního učení (vzdělávání učitelů a spolupráce mezi školami).

Sport má roli i ve formální a neformální výchově. Hodnoty, které sport zprostředkovává, napomáhají rozvoji vědomostí, motivace, dovedností a připravenosti k osobnímu nasazení. Čas strávený při sportovních aktivitách ve školách i na univerzitách znamená přínos pro zdraví a výchovu.

Komise vidí také přínos a význam sportu u zdravotně hendikepovaných, dále v rámci svého Plánu pro dosažení rovného postavení žen a mužů 2006–2010 podporuje zahrnutí otázek rovnosti žen a mužů do všech svých aktivit souvisejících se sportem, příležitost žen zastávat pozice s rozhodovacími pravomocemi a zastoupení žen ze sportovní oblasti v médiích.

5. HOSPODÁŘSKÝ ROZMĚR SPORTU

Sport představuje dynamické a rychle rostoucí odvětví s podceňovaným makroekonomickým dosahem, které může přispět k naplňování lisabonských cílů růstu a vytváření pracovních míst. Může sloužit jako nástroj pro místní a regionální rozvoj, obnovu měst a pro rozvoj vesnic.

Sport je katalyzátorem rozvoje cestovního ruchu a může být impulzem k modernizaci infrastruktury a vzniku nových partnerství na financování sportovních a rekreačních zařízení. Ačkoli o hospodářském významu sportu neexistuje dostatek spolehlivých a porovnatelných údajů, potvrzují je studie a analýzy vnitrostátních účtů, zisků z velkých sportovních akcí a nákladů způsobených tělesnou nečinností, včetně stárnutí obyvatelstva. Ze studie představené během rakouského předsednictví v roce 2006 vyplývá, že sport v širším smyslu vytvořil v roce 2004 přidanou hodnotu ve výši 407 miliard EUR, která odpovídala 3,7 % HDP EU, a pracovní místa pro 15 milionů lidí, tedy 5,4 % pracovní síly [2]. Tento přínos by se měl více zviditelnit a podpořit v politikách EU.

Ekonomický význam souvisí také s právy duševního vlastnictví. Tato práva se týkají autorského práva, obchodní komunikace, ochranných známek, práv k fotografiím a mediálních práv.

Komise se v úzké spolupráci s členskými státy snaží vyvinout evropskou statistickou metodu na měření hospodářského dosahu sportu, která bude sloužit jako základ pro vnitrostátní statistiky v oblasti sportu, zahájí vypracování studie, která zhodnotí přímý přínos odvětví sportu (pokud jde o HDP, růst a zaměstnanost) a jeho nepřímý přínos (v oblasti výchovy a vzdělávání, regionálního rozvoje).

6. ZAJIŠTĚNÍ VEŘEJNÉ PODPORY SPORTU V ČESKÉ REPUBLICCE

Sportovní organizace disponují mnoha zdroji příjmu, včetně klubových poplatků a prodeje lístků, reklamy a sponzorských darů, vysílacích práv, přerozdělování příjmu v rámci sportovních federací, veřejné finanční podpory, atd.

Státní podpora sportu je zaměřena do tří tematických oblastí:

Část A: oblast státní sportovní reprezentace a přípravy sportovních talentů,

Část B: oblast tělovýchovy - tzv. oblast Veřejně prospěšných programů (dále jen VPP),

Část C: oblast výdajů na programové financování reprodukce majetku.

Některé sportovní organizace mají lepší přístup k prostředkům od provozovatelů, v některých případech existuje dobře fungující systém přerozdělování. V oblasti místního sportu je možné zajistit rovné příležitosti a otevřený přístup ke sportovním aktivitám pouze prostřednictvím silného zaangażování veřejnosti. Společnost si uvědomuje význam veřejné podpory místním sportům a sportu pro všechny.

V mnoha členských státech EU je sport částečně financován prostřednictvím daně nebo poplatku z hazardních her a loterií provozovaných státem nebo majících státní licenci. Je třeba zvážit, jak nejlépe udržovat a rozvíjet udržitelné modely financování, které by sportovním organizacím zaručily dlouhodobou podporu.

Pokud jde o oblast nepřímého zdaňování, právní předpisy EU týkající se DPH jsou stanovené směrnicí rady 2006/112/ES, která má za cíl zajistit, aby uplatňování právních předpisů členských států, které se týkají DPH, nenarušovalo hospodářskou soutěž a nebránilo volnému pohybu zboží a služeb. Ve směrnici se členským státům poskytuje prostor pro vyjmutí určitých se sportem souvisejících služeb z daňové povinnosti a (pokud se na ně výjimka nevztahuje) mají možnost uplatnit v některých případech snížené sazby.

Hospodářský a společenský vývoj, který je společný většině členských států (narůstající komercializace, problémy veřejného financování, rostoucí počet účastníků a nezvyšující se počet dobrovolníků) staví organizování sportu v před nové výzvy. S příchodem nových zúčastněných subjektů (účastníků mimo organizované disciplíny, profesionálních sportovních klubů, atd.) vyvstávají nové otázky týkající se správy věcí veřejných, demokracie a zastupování zájmů v rámci sportovního hnutí.

Otázky týkající se vztahu mezi sportovním odvětvím a sportovními médii (především televize) se stávají klíčové, neboť televizní práva představují hlavní zdroj příjmu profesionálního sportu. Naopak, sportovní mediální práva jsou rozhodujícím obsahovým zdrojem pro mnohé provozovatele sdělovacích prostředků. Sport představuje hybnou sílu při zrodu nových médií a interaktivních televizních služeb.

V České republice se na financování sportu podílí SAZKA, a.s., obchodní společnost, jejímž hlavním posláním je vytvářet finanční prostředky pro financování veřejně prospěšných účelů ve sportu a tělesné výchově.

Akcionáři SAZKA, a.s., jsou výhradně občanská sdružení působící v oblasti sportu a tělovýchovy. Jejich složení a rozdělení akcií je uvedeno v následující tabulce 1 [8].

Tab. 1: Akcionáři Sazka, a.s. (ke dni 31.12.2009)

Podíl v %	Občanské sdružení
67,98%	Český svaz tělesné výchovy
13,54%	Česká obec sokolská
5,56%	Česká asociace Sport pro všechny, o.s.
4,00%	Autoklub ČR
3,56%	Sdružení sportovních svazů ČR
2,00%	Český olympijský výbor
1,45%	Český střelecký svaz
1,02%	Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů ČR
0,88%	Orel o.s.

Zdroj: [8]

Příjmy sportovních organizací jsou tvořeny příjmy z výtěžku SAZKY, a.s., dotacemi ze státního rozpočtu, rozpočtu krajů a obcí. Příjem z vlastní činnosti je velmi nízký. Podíl na výtěžku ze SAZKY se alokuje podle daného klíče do dvou částí: podíl komory svazů činí 47 %, kritériem je očištěná členská základna, mistrovské soutěže a ekonomická náročnost sportovního svazu. Podíl komory sportovních subjektů z výtěžku je 53 %, důvodem vyššího podílu je nezbytná péče o majetek.

Struktura dotací sportovních organizací přijatých ze státního rozpočtu je tvořena z cca 80 % dotacemi určenými na investice a na opravy a údržbu tělovýchovných zařízení, 20 % je použito na sportovní a tělovýchovnou činnost. Dotace rozděluje Český svaz tělesné výchovy (ČSTV), dobrovolné sdružení sportovních, tělovýchovných a turistických svazů s celostátní působností, tělovýchovných jednot a sportovních klubů i jejich sdružení (tvořené regionálními sdruženími, sportovními svazy a krajskými sdruženími). Prostředky rozdělované prostřednictvím ČSTV jsou alokovány více jak z 50 % na údržbu podle dvou kritérií: 30 % podle počtu členů a 70 % podle hodnoty majetku, rozhodující je pořizovací cena majetku. Prostředky na investice jsou přidělovány na konkrétní projekty podle rozhodnutí okresních sdružení ČSTV. Příjemce dotace se musí podílet na financování investice a údržby také vlastními zdroji, což v řadě případů stěžuje přístup k finančním prostředkům pro nedostatek vlastních příjmů.

Ve výdajích českých sportovních organizací lze sledovat dlouhodobý nepříznivý trend. Dlouhodobě klesají výdaje na sport, tzv. přímé výdaje, a naopak se zvyšuje podíl

ostatních výdajů tzv. nepřímých výdajů především provozních nákladů způsobených růstem cen energií, vody, nájmu a mezd.

7. FINANCOVÁNÍ SPORTU

Charakteristika ekonomických podmínek pro rekreační i výkonnostní tělovýchovu a sport

Od roku 1990 se postupně formoval nový systém ekonomického zajištění tělovýchovy a sportu. Historicky se zachoval rozhodující podíl dobrovolných spolků na zajišťování správy a provozu tělovýchovných a sportovních zařízení i na financování vlastních sportovních aktivit. Objem obhospodařovaného majetku dosáhl v rámci celé republiky hodnoty 53 269 mil. Kč (2008) a na jeho správě a provozu se rozhodující měrou podílí subjekty sdružené v:

- Českém svazu tělesné výchovy 43 059 mil. Kč,
- České obci sokolské 4 788 mil. Kč,
- Autoklubu ČR 2 584 mil. Kč,
- Sdružení technických sportů a činností 1 178 mil. Kč,
- Orlu 640 mil. Kč,
- Českém střeleckém svazu 320 mil. Kč.

Dotace ze státního rozpočtu na údržbu a provoz tělovýchovných zařízení se postupně snižují, přičemž minimální výdaje na údržbu tvoří 2 % z hodnoty nemovitostí ročně. Požadavky na státní příspěvek by tak činily 1 065 mil. Kč, (pro rok 2010 je v kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vyčleněno 177,702 mil. Kč), optimální stav pro údržbu provoz je 3,5 %, což je 1 864 mil. Kč.

Vícezdrojové financování

Postupně byly vytvořeny podmínky pro vznik více zdrojového financování občanských sdružení. Spolky získávají finanční prostředky z vlastní činnosti, členských příspěvků, darů, sponzorováním právnickými a fyzickými osobami, podílejí se na výtěžku sázkových her Sazka, a.s., a jsou podporovány z rozpočtu obcí. Od roku 2001 mají možnost být finančně podporovány, vedle obecních rozpočtů, také z krajských rozpočtů [tabulka 2, 3].

Rozhodující část zdrojů (60-75%) však stále používají na financování provozu a údržby sportovních a tělovýchovných zařízení, jen menší část zbývá na zajišťování vlastních tělovýchovných a sportovních aktivit. Sestupný trend státní podpory tělovýchovných a sportovních spolků se projevil i v zákonech. Restriktivní dotační politika státu nebyla kompenzována daňovými úlevami, hlavní problémy jsou v zákonech (o dani z příjmů, o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí).

Rozdělování státních prostředků posuzuje Rada pro tělovýchovu a sport, která svá doporučení předkládá k rozhodnutí Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Rozdělování krajských a obecních prostředků do oblasti tělovýchovy a sportu je v obecné rovině vázáno pouze zákonem o krajích, zákonem o obcích a zákonem o podpoře sportu, v němž mají kraje (§5) i obce (§6) shodně uloženo „podporovat sport

ze svého rozpočtu “ [10, 11]. Je tedy plně v kompetenci volených obecních i krajských zastupitelů, jakou dotační politiku, ve směru k tělovýchově a sportu, přijmou.

Praní špinavých peněz

Na sport negativně působí korupce, praní špinavých peněz a další formy finanční trestné činnosti na jak místní, tak vnitrostátní i mezinárodní úrovni. Sportovní odvětví je oblast, ve které je nutné účinně uplatňovat zákony proti praní špinavých peněz.

Tab 2: Financování volnočasových aktivit v Královehradeckém kraji

Rozpočet v tis. Kč	2006	2007	2008	2009	2010
Volnočasové aktivity	25 868,4	3 670	3 670	5 670	3670

Zdroj: [7]

Tab. 3: Financování sportu v Hradci Králové

Rozpočet v tis Kč	2006	2007	2008	2009	2010
Běžné výdaje	102,9	200,0	200,0	150,0	100
Kapitálové výdaje	0	0	12 189	205 500	355 200

Zdroj: [6]

8. PODNIKATELSKÁ ČINNOST V TĚLOVÝCHOVĚ A SPORTU

Podnikatelská činnost podléhá ustanovením živnostenského zákona. Je vhodným, i když v našich podmínkách relativně novým konkurentem činnosti tělovýchovných a sportovních spolků. Vzhledem k tradicím tělovýchovy v České republice, poměrně nízké prosperitě v této oblasti podnikání i omezeným ekonomickým možnostem větší části obyvatelstva, však zatím neovlivňuje významnou část populace, zejména pokud jde o pravidelné aktivity. Nabídku služeb vytvářejí především fitcentra, soukromé golfové, tenisové, lyžařské kluby a školy, wellnes kluby, taneční školy s různými formami posilování a aerobiku a řada dalších, dále pak volnočasové, prázdninové a víkendové pobytové aktivity a kurzy se sportovním programem, nejrozumnější specializované jednorázové akce, pořádané a organizované jak specializovanými obchodními společnostmi, tak ale i základními články sportovních spolků, které těmito aktivitami získávají zdroje na další činnost a údržbu majetku.

Úroveň těchto komerčních tělovýchovných a sportovních aktivit byla ještě v nedávné době velmi rozdílná. Vliv na mírné zlepšení situace měla novela živnostenského zákona, podle níž se změnilo podnikání v tělovýchově a sportu ze živnosti ohlašovací na živnost vázanou. Pro jejich provozování se vyžaduje příslušná

kvalifikace, což již poněkud lépe zajišťuje odbornost a bezpečnost účastníků řady provozovaných aktivit (potápění, horolezectví, windsurfing, motorismus, střelectví, letecké sporty aj.). Při monitorování této skupiny podnikatelských tělovýchovných a sportovních aktivit sem můžeme zařadit i síť půjčoven a specializovaných prodejen sportovních potřeb a aktivit.

9. NÁVRH VÝCHODISEK PRO ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Návrh podpory je rozdělen do několika oblastí. Při financování sportovních aktivit je nutné zdroje soustředit na místo jejich potenciální spotřeby a veřejný sektor musí vytvořit promyšlenou, dlouhodobou koncepci rozvoje sportu.

Přímá finanční podpora:

- na údržbu a rozvoj sportovišť, která nejsou v majetku města,
- na podporu sportovních akcí,
- na sportovní činnost dětí a mládeže, včetně úhrady nájemného pro kluby a občanská sdružení,
- na podporu vrcholového a výkonnostního sportu a s tím spojenou reprezentaci města v České republice a v zahraničí,
- na údržbu a provoz sportovních zařízení v majetku města a jeho organizací,
- úhradu nájemného sportovním klubům a organizacím využívajícím ke své činnosti nebytové prostory a sportoviště v majetku města za zvýhodněné ceny,
- na zajištění otevřených sportovních hřišť a sportovních areálů, včetně cyklistických stezek, turistických tras a chodníků atd., na aktivity škol a na sportovní volnočasové aktivity pořádané zájmovými organizacemi.

Technická podpora:

- údržba, provoz a rozvoj stávajících sportovních zařízení, která jsou v majetku města,
- vybudování dalších hřišť a víceúčelových sportovních hal a objektů pro mnohostranné využití,
- koncepční rozvoj a údržba ostatních ploch vhodných k realizaci sportovních volnočasových aktivit občanů (např. cyklostezky, turistické cesty, letní koupaliště, skatepark ...),
- údržba objektů v majetku města pro volně organizované sportovní aktivity,
- vybavení volně přístupných víceúčelových ploch, oplocení,
- cyklostezky v přírodě i ve městě (vhodné i pro in-line brusle).

Propagační forma podpory:

- zveřejňování pořádaných sportovních akcí prostřednictvím webových stránek města, zpravodaje města, rozšíření zpravodaje o samostatné sportovní stránky,
- zveřejňování významných sportovních výsledků a úspěchů dosažených sportovními a zájmovými organizacemi působících na území města,
- souhrnný informační servis občanům města i turistům o možnostech sportovního vyžití ve volném čase na území města (tištěná i elektronická podoba),

- vytvoření přehledného materiálu občanům, zejména rodičům, o subjektech (sportovní kluby, sportovní organizace, občanská sdružení, atd.) zabývajících se na území města oblastí sportu (zaměření, výkonnostní úroveň, stupeň odborného vedení, členská základna, místo působení atd.), zajištění jejich distribuce prostřednictvím školských zařízení.

Koordinační a organizační forma podpory:

- podpora sportovním klubům a organizacím při získávání pořadatelských významných sportovních akcí (mistrovství republiky v atraktivních sportech, mezinárodní sportovní akce s kvalitní účastí, přípravných či mistrovských utkání členů reprezentace v různých sportech),

- účast zástupců města při jednáních sportovních klubů a organizací se sportovními svazy, které jsou garanty zřizování sportovních tříd na základních školách,

- zprostředkování kontaktů, pomoc při navazování spolupráce sportovních klubů a organizací s partnerskými městy doma i v zahraničí v oblasti sportu (výměnné tréninkové pobyty, účast na sportovních soutěžích, odborné stáže trenérů apod.),

- podpora sportovním klubům a organizacím při významných jednáních s potencionálními sponzory,

- podpora a motivace ředitelů základních a středních škol při zřizování sportovních tříd (fotbal, hokej, atletika), tak výrazně přispět k obnovení nefungujícího systému výběru a výchovy sportovních talentů za spolupráce s krajem (nepřímá podpora rozvoje výkonnostního a vrcholového sportu),

- podpora při získávání dotací na projekty v oblasti sportu z jiných zdrojů (například státní dotace, granty kraje, EU, apod.),

- spolupráce města s krajem a okolními městy.

Společenská forma podpory:

- vyhodnocování nejlepších sportovců města za uplynulý rok,

- průběžné oceňování významných úspěchů a mimořádných činů sportovce, trenéra, funkcionáře nebo sportovního oddílu města radou města (osobní setkání, písemná forma),

- přebírání záštity nad významnými sportovními akcemi ve městě hlavními představiteli města (starosta, místostarosta, poslanec, senátor),

- medializace organizací a firem (sponzorů) podporující sport ve městě (setkání se zastupiteli města, propagace tohoto partnerství v informačních materiálech a apod.),

- větší medializace regionálního sportu.

Další formy podpory:

- možnost bezplatného poskytnutí reprezentačních prostor radnice pro společenské události spojené s konáním významných sportovních akcí (např. losování soutěže, odborné semináře, tiskové konference, zahajovací či závěrečné ceremonie, apod.),

- snížení, případně úplné prominutí poplatků ze vstupného uloženého městskou vyhláškou nebo jiným předpisem formou převzetí záštity města.

10. ZÁVĚR

Financování a podpora sportu v České republice i regionech není jednoduchý proces. Podle toho, kdo je hlavním nositelem nákladů, jež souvisí s provozováním určitého druhu sportu, rozlišuje se sport jako: čistý veřejný statek, smíšený veřejný statek, privátní statek [5].

Financování sportu z veřejného rozpočtu s sebou přináší celou řadu problémů a rozporů, které je nutné řešit. Jednotlivé organizace, sdružení a kluby mají nedostatek finančních prostředků, žádají o podporu své činnosti a svého sportu, avšak ne všechny požadavky je možné uspokojit v plné výši. Bývá velmi těžké prosadit projekty na podporu a rozvoj sportu z rozpočtu obce, kraje či státu v daném roce. Rozpočtový proces i činnost orgánů zpravidla odpovídá platné právní úpravě a řadě vnitřních směrnic. Financování sportu je věnována pozornost široké veřejnosti, protože investice do výstavby, rekonstrukce a správy sportovišť jsou vysoké.

Současným trendem v podpoře sportu je přechod vlastnických práv sportovišť na obec, sportovní kluby a organizace se svěřeným majetkem hospodaří a zajišťují sportovní činnost podle svých zřizovacích norem.

Významným zdrojem pro financování a rozvoj sportu jsou příspěvky a granty udělované obcím, krajem, nebo státem. Ne každý subjekt dokáže této příležitosti využít.

Při analýze současného stavu financování sportu z veřejných zdrojů zjistíme, že řada obcí nemá žádnou koncepci rozvoje sportu, u občanských sdružení, kde činnost subjektu je zajišťována prací dobrovolníků, závisí na aktivitě a schopnostech dobrovolných pracovníků.

11. LITERATURA

- [1] Action Plan Pierre de Coubertin. White Paper on Sport. Commission of European Communities. Brussels 2007 [online]. [cit. 2008-07-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>
- [2] DIMITROV, D., HELMENSTEIN, A., KLEISSNER, B., MOSER, J. *Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa, Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts*. Sektion Sport, [online]. Wien, 2006. [cit. 2009-10-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/sport/index_en.html
- [3] JÁČ, I. Vyhodnocení dotazníkového projektu v rámci inovačního řešení disparit. *E+M Ekonomie a Management*, 2008, roč. 11, č. 2, s. 31-40. ISSN 1212-3609
- [4] KALA, T., DITTRICHVÁ, J. 2007, *Management malé obce: Finanční aspekty řízení malých obcí*. Gaudeamus 2007. Univerzita Hradec Králové, ISBN 978-80-7041-969-4
- [5] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha 2002. Aspi Publishing. s. 37 - 39, 303-306. ISBN 80-863995-21-9
- [6] *Rozpočet Hradce Králové 2008 - 2010* [online]. [cit. 2010-07-30] Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/urad/rozpocet>
- [7] *Rozpočet Královéhradeckého kraje* <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/templates/8--dokumenty-11150>

- [8] Státní rozpočet 2010. [cit. 2010-07-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/rozdeleni-statniho-rozpoctu-2010-v-oblasti-sportu-vydajovy>
- [9] SAZKA, a.s. *Výroční zpráva 2009* [online]. [cit. 2010-08-07]. Dostupné z: <http://web-nlb.sazka.cz/LoterieAHry/lstDoc.aspx?nid=10121>
- [10] Uramová, M., Kožiak, R. Regional Disparities in Slovakia from The Aspect of Average Nominal Wage. *E+M Ekonomie a Management*, 2008, roč. 11, č. 2, s. 6-17. ISSN 1212-3609
- [11] Zákon č. 128 / 2000 Sb., o obcích v pozdějším znění
- [12] Zákon č.115/2001 Sb., o podpoře sportu